

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.364.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10973 Panów Posłów Jarosława Sachajki i Marka Jakubiaka, „w sprawie nieakceptowalnych wypowiedzi prof. Magdaleny Środy oraz braku rządowej strategii wspierania dzietności i rodziny jako alternatywy dla forsowanej migracji”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu należy zwrócić uwagę na nieporozumienie, które - sądząc po przywołaniu w tekście niniejszej interpelacji nazwiska Pani profesor Magdaleny Środy - jest udziałem Panów Posłów.

Chcąc przybliżyć interpelatorom sylwetkę Pani profesor informuję, że nie jest ona i nie była ministrami w Rządzie Donalda Tuska, członkinią Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ani, po sformowaniu gabinetu przez obecnego Premiera, ekspertką przy Radzie Ministrów czy w którymkolwiek z Resortów. Nie jest też Pani profesor członkinią polskiego parlamentu, ani żadnej z partii tworzących obecną koalicję rządzącą. Jest natomiast polską filozofką, profesorem uczelnianym Uniwersytetu Warszawskiego oraz aktywną w przestrzeni publicznej i mediach komentatorką życia publicznego.

Celem zapewnienia Panom Posłom rzetelnej informacji w przedmiocie odpowiedzialności i zadań Rządu wyjaśniam, że rolą jego członków - także Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - jest kształtowanie polityki (również demograficznej) Państwa, a nie zajmowanie stanowiska w sprawie prywatnych wypowiedzi uczestników debaty publicznej.

W kwestii wyjaśnienia jakichkolwiek wątpliwości dotyczących wskazanego we wstępie stanowiska zalecam kontakt z Panią Profesor.

Przechodząc do spraw należących do właściwości Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informuję, że instrumenty dedykowane wsparciu rodzin, tj. programy społeczne takie jak: „Rodzina 800+”, „Dobry Start”, czy „Aktywny Rodzic” uzupełnia ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych¹ (dalej: ustawa PIT). Zawarte w tym akcie przepisy przewidują:

- podatkową ulgę na dzieci, która umożliwia, przy spełnieniu określonych warunków, odliczenie od podatku kwoty za każde wychowywane dziecko (kwota miesięcznej ulgi wynosi: na pierwsze i drugie dziecko 92,67 zł; na trzecie dziecko 166,67 zł; na czwarte i każde kolejne dziecko 225 zł)²;
- dodatkowy zwrot dla rodzin, które nie mogą skorzystać w pełnym wymiarze z ulgi podatkowej na dzieci. Ustawa PIT przewiduje w takim przypadku uzyskanie zwrotu niewykorzystanej części ulgi w „brakującej wysokości”, nieprzekraczającej sumy składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne opłaconych przez podatnika³;

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.

² Art. 27f ustawy PIT.

³ Art. 27f ust. 8 ustawy PIT.

- ulgę dla rodzin 4+, z której mogą korzystać podatnicy wychowujący co najmniej 4 dzieci. Ulga pozwala na zwolnienie z podatku dochodowego przychodów uzyskiwanych przez rodziców do określonego limitu rocznego (85 528 zł), co znacząco zwiększa ich dochód do dyspozycji⁴;
- zwolnienie z podatku dochodowego świadczeń uzyskiwanych na gruncie programów „Rodzina 800+”, „Dobry start” czy „Aktywny rodzic”, co powoduje iż całość świadczenia trafia bezpośrednio do rodzin⁵;
- możliwość łącznego opodatkowania małżonków oraz preferencyjny sposób opodatkowania osób samotnie wychowujących dzieci.

W pierwszym z wymienionych przypadków podatek określa się na imię obojga małżonków w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy ich łącznych dochodów (art. 6 ust. 2 ustawy PIT) - rozwiązanie to dotyczy również owdowiałych małżonków (art. 6a ustawy PIT). Z kolei preferencja dla osób samotnie wychowujących dzieci polega na obliczeniu podatku w podwójnej wysokości jedynie od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci (art. 6 ust. 4 ustawy PIT).

Dzięki preferencjom podatkowym i innym rozwiązaniom zawartym w ustawie PIT (np. uldze rehabilitacyjnej czy termomodernizacyjnej) efektywne stawki podatku - tj. wskazujące na faktyczny poziom opodatkowania dochodu - są znacznie niższe od stawek nominalnych przewidzianych w tym akcie (12% i 32%).

Oznacza to, że ustawa PIT zawiera preferencje, które pozwalają rodzinom na znaczne obniżenie, a nawet na całkowite zwolnienie z podatku należnego. Dane statyczne świadczą, że podatnicy chętnie korzystają ze wskazanych rozwiązań.

Odnosząc się do postulatu wprowadzenia wspólnego PIT dla rodzin i kwoty wolnej od podatku dla każdego członka rodziny informuję, że tego rodzaju propozycje (tzw. iloraz podatkowy) były przedmiotem analiz prowadzonych w Ministerstwie Finansów. Zgodnie z ich wynikami zastosowanie ilorazu podatkowego w warunkach 2026 roku wiązałoby się ze zmniejszeniem dochodów z PIT o ok. 18,1 mld zł⁶, a aż 57,6% korzyści trafiłoby do rodziców z grupy 10% najlepiej zarabiających podatników (do rodziców z dolnej połowy rozkładu dochodów około 4,4%). Oznacza to, że średnia korzyść 10% najlepiej zarabiających podatników byłaby ponad dwunastokrotnie wyższa, niż tych osiągających dochody mniejsze lub równe medianie dochodów na skali podatkowej.

Trzeba przy tym podkreślić, że Polska należy do krajów OECD o najwyższych preferencjach podatkowych dla rodzin z dziećmi. W 2024 roku klin podatkowy „modelowego singla” był o 22,8 punktu procentowego wyższy niż modelowej rodziny z dwójką dzieci i jednym pracującym rodzicem, co w zestawieniu przekładało się na drugi najwyższy poziom preferencji dla rodzin z dziećmi wśród krajów OECD.⁷

Wśród podjętych przez Rząd działań zmierzających do poprawy sytuacji demograficznej istotną rolę odgrywa ustawa z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - „Aktywny rodzic”⁸ (dalej: „Aktywny rodzic”), która

⁴ Art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy PIT.

⁵ Art. 21 ust. 1 pkt 8, pkt 8f i pkt 24 ustawy PIT.

⁶ Obliczenia za pomocą modelu mikrosymulacyjnego Ministerstwa Finansów i Gospodarki i indywidualnych danych PIT/ZUS z 2023 roku. Dane zwaloryzowano na 2026 rok przy zastosowaniu wytycznych Ministra Finansów dotyczących użycia wskaźników makroekonomicznych: <https://www.gov.pl/web/finanse/wytyczne-sytuacja-makroekonomiczna>.

⁷ OECD (2025), Taxing Wages 2025: Decomposition of Personal Income Taxes and the Role of Tax Reliefs, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b3a95829-en>, s. 30.

⁸ Dz.U. 2024 poz. 858 z późn.zm.

od 1 października 2024 r. wprowadziła do polskiego systemu trzy nowe świadczenia opracowane z myślą o rodzicach i opiekunach najmłodszych dzieci. Mowa o:

- świadczeniu „Aktywni rodzice w pracy”;
- świadczeniu „Aktywnie w żłobku”;
- świadczeniu „Aktywnie w domu”.

Świadczenie Aktywni rodzice w pracy kierowane jest do czynnych zawodowo rodziców i opiekunów dzieci w wieku od 12 do 35 miesiąca życia. Ustawa o wspieraniu rodziców definiuje aktywność zawodową, której rodzaj i poziom uprawnia do otrzymywania świadczenia. Aktywni rodzice w pracy przysługuje w wysokości 1500 zł miesięcznie lub 1900 zł miesięcznie w przypadku dziecka z niepełnosprawnością przez okres 24 miesięcy od pierwszego dnia miesiąca, w którym skończyło ono 12 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36 miesiąc życia. Świadczenie to nie przysługuje, jeśli dziecko uczęszcza do żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego lub korzysta z usług dziennego opiekuna.

Aktywnie w żłobku kierowane jest z kolei do rodziców dzieci, które uczęszczają do żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna. Przysługuje w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko z niepełnosprawnością, jednak w kwocie nieprzekraczającej wysokości opłaty, jaką rodzic ponosi za pobyt dziecka w instytucji opieki. Świadczenie przekazywane jest do żłobka, który o otrzymaną w jego ramach kwotę obniża rodzicowi opłatę za opiekę nad jego dzieckiem.

Aktywnie w domu przysługuje na każde dziecko w rodzinie od pierwszego dnia miesiąca, w którym skończyło ono 12 miesięcy życia i do ostatniego dnia miesiąca przed tym, w którym ukończy 36 miesięcy. Wypłacane jest w kwocie 500 zł miesięcznie, niezależnie od dochodu w rodzinie, przez 24 miesiące. Kierowane jest do tych rodziców bądź opiekunów małych dzieci, którzy nie mogą lub nie zdecydują się skorzystać z wcześniej opisanych świadczeń.

Wsparciem świadczeń z ustawy Aktywny rodzic objęto w okresie między 1 października 2024 r. a 31 września 2025 r. 486,4 tys. dzieci. Dodatkowo, z tytułu zachowania praw nabytych, wypłacono „Rodzinny Kapitał Opiekuńczy” na 149,9 tys. dzieci. Oznacza to, że w ciągu 12 miesięcy obowiązywania przepisów ustawy ze wsparcia skorzystało 636,3 tys. dzieci w wieku od 12 do 35 miesięcy. Kwota wypłaconych od października 2024 r. do końca września 2025 r. świadczeń z ustawy sięgnęła 5 437,1 mln zł.

Popularność udostępnionego na gruncie ustawy wsparcia pozostaje w ścisłym związku ze skuteczną realizacją priorytetowych celów obecnego Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, do których zaliczają się m.in. zwiększenie liczby miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, a także zmniejszenie dysproporcji ich dostępności terytorialnej między obszarami miejskimi i wiejskimi oraz zwiększenie dostępności finansowej opieki instytucjonalnej. Należy podkreślić, że w efekcie uruchomienia wypłaty świadczeń Aktywnie w żłobku przeciętna opłata za pobyt małego dziecka w placówce opieki instytucjonalnej uległa ponad 10-krotnemu obniżeniu (z ok. 1000 zł w sierpniu 2024 r. do mniej niż 100 zł we wrześniu br.), a w całym kraju utworzono 37 430 miejsc opieki i 1475 instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (w tym 286 nowych instytucji w gminach do tej pory pozbawionych opieki instytucjonalnej nad najmłodszymi dziećmi).

Aktywny rodzic jest sztandarową, ale nie jedyną formą podejmowanych przez obecny Rząd działań wspierających rozwój instytucjonalnej opieki wczesnodziecięcej. Dzięki środkom z Unii Europejskiej kontynuowany jest program „Aktywny Maluch 2022–2029” (dalej jako: „Aktywny Maluch”), będący jednym z największych programów rozwoju żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów w Europie. Ostateczni odbiorcy oferowanego w jego

Dokument ten został uznany za nieadekwatny przez grono ekspertów, w związku z czym podjęto decyzję o opracowaniu nowej, odpowiadającej bieżącym wyzwaniom strategii.

Informuję ponadto, że Minister Funduszy i Polityki Regionalnej we współpracy z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowuje średniookresową strategię rozwoju kraju do 2035 r., której jednym z głównych celów jest łagodzenie skutków zmian demograficznych. Prace analityczne we wskazanym zakresie trwają.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/